

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Muvekita 4, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 93 00, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

IZVJEŠĆE O REVIZIJI
CENTRA ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI
ZA 2007. GODINU

Sarajevo, svibanj 2008. godine

K A Z A L O

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II.	NALAZI I PREPORUKE	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na preporuke iz Izvješća o reviziji za 2006. godinu	4
3.	Sustav internih kontrola	4
4.	Planiranje proračuna	5
5.	Usuglašenost za zakonima i pravilima	6
5.1.	Javne nabave	6
6.	Popis sredstava i izvora sredstava	7
III.	KORESPONDENCIJA	8

Privitak 1: Tablica 1 "Izvršenja proračuna za razdoblje od 01.01. do 31.12.2007. godine".

Privitak 2: Komentar BHMAC-a na Nacrt izvješća

Privitak 3: Odgovor Ureda za reviziju na komentar BHMAC-a na Nacrt izvješća

I. Mišljenje revizora

Temelj za reviziju

Na temelju Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj: 12/06) izvršili smo reviziju finansijskih izvješća koja se odnose na godinu koja se završava 31.12.2007. (Bilance stanja, Posebnih pregleda uz Bilancu stanja i Analize izvršenja proračuna) u **Centru za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini** (u daljnjem tekstu: **BHMAC**).

Odgovornost menadžmenta/revizora

Rukovodstvo **BHMAC** –a odgovorno je za pripremu finansijskih izvješća, zakonitost izvršenih transakcija i namjensko korištenje sredstava. Rukovodstvo je također odgovorno za uvođenje sustava internih kontrola kojima se osigurava pouzdano upravljanje javnim sredstvima.

Naša odgovornost, kao vanjskog revizora, propisana je Zakonom o reviziji, standardima revizije i etičkim kodeksom za revizore javnog sektora.

Sukladno tome, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li finansijska izvješća pouzdana i odražava li bilanca u cijelosti rezultate izvršenja proračuna. Također, naša odgovornost je procijeniti primjenjuju li rukovoditelji institucije zakone i propise, koriste sredstva za odgovarajuće namjene te ocijeniti finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola.

Cilj i djelokrug revizije

Reviziju smo obavili sukladno Revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI i Međunarodnim standardima revizije. Revizija uključuje ispitivanje, na bazi izvršenih testiranja, dokaza koji su relevantni za iskazane iznose i objavljivanja u finansijskim izvješćima, te regularnost finansijskih transakcija koje su uključene u finansijska izvješća.

Revizija je planirana i izvršena tako da se dobiju informacije i objašnjenja koja smatramo nužnim za osiguranje dostatno dokaza koji pružaju razumno uvjerenje kako finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane greškama, prijevarama ili drugim neregularnim radnjama i kako su sredstva utrošena sukladno odobrenom proračunu i drugim propisima.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za naše mišljenje.

Kvalifikacije se odnose na sljedeće:

I.1. Provođenje procedura nabava – vidjeti poglavlje 5.1. ovog Izvješća.

Prema našem mišljenju:

Finansijska izvješća BHMAC-a za 2007. godinu prikazuju realno i istinito finansijsko stanje na dan 31. prosinca 2007. godine i sukladna su Pravilniku o finansijskom izvještavanju i Pravilniku o računovodstvu institucija Bosne i Hercegovine.

U svim materijalno značajnim aspektima, rashodi BHMAC-a su upotrijebljeni za svrhe koje je odredio Parlament BiH i sukladni su relevantnim propisima, osim za moguće efekte koji su iskazani pod točkom I.1., gore navedenom.

Sarajevo, svibanj 2008. godine

II. Nalazi i preporuke

1. Uvod

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja BHMAC-a sukladno Zakonu o reviziji, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je egzistirao BHMAC. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i BHMAC-u je sugerirano da ih ukloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revidiranjem poslovanja BHMAC-a u 2007. godini utvrdili smo određene nedostatke i propuste koji se odnose na:

- Sustav internih kontrola koji propisuje rukovodstvo BHMAC-a, koji nije u cijelosti, organiziran na zadovoljavajućoj razini (vidjeti poglavlje 3. ovog Izvješća);
- Planiranje proračuna za 2007. godinu (vidjeti poglavlje 4. ovog Izvješća);
- Izvršene nabave tijekom 2007. godine (vidjeti poglavlje 5.1. ovog Izvješća);
- Propusti i nedostaci učinjeni tijekom popisa sredstava i izvora sredstava (vidjeti poglavlje 6. ovog Izvješća);

2. Osvrt na preporuke iz Izvješća o reviziji za 2006. godinu

Realizirane preporuke

- Poduzete su određene aktivnosti u svezi s popisom sredstava i izvora sredstava te je ovaj proces značajno unaprijeđen i kao takav podignut na višu razinu koja osigurava kvalitetnije i pouzdanije informacije o stanju sredstava i izvora sredstava u BHMAC-u, premda i dalje postoje određeni manji propusti, što treba otkloniti u narednom razdoblju.

Preporuke koje nisu realizirane

- Ponovno su uočene određene slabosti u primjeni Zakona o javnim nabavama.

Aktivnosti koje su u tijeku

- Poduzimaju se određene aktivnosti na unapređenju i dogradnji postojećeg sustava internih kontrola sukladno Vodiču za učinkovitu internu kontrolu i COSO modelu sustava internih kontrola.

3. Sustav internih kontrola

Revizija je izvršila ispitivanje i ocjenu sustava internih kontrola BHMAC-a, i tom prigodom smo uočili kako postoje određeni nedostaci i propusti, koji nam govore kako i dalje treba nadograđivati postojeći sustav u cilju osiguranja zaštite poslovanja od mogućih propusta i nedostataka u razumnoj mjeri. Kada su pitanju nedostaci i propusti oni se prije svega ogledaju u primjeni Zakona o javnim nabavama (pogledati poglavlje 5.1. ovog Izvješća) i izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava (pogledati poglavlje 6. ovog Izvješća).

Preporuka:

Rukovodstvo BHMAC-a treba nastaviti sa dogradnjom i jačanjem sustava internih kontrola u svim poslovnim procesima na temelju Instrukcije za razvoj i održavanje sustava internih kontrola koju je sačinilo Ministarstvo financija i trezora.

4. Planiranje proračuna

Analiziranjem planiranog i izvršenog proračuna, uočili smo kako BHMIC nije prekoračio pojedine stavke odobrenog (restrukturiranog) proračuna po vrstama rashoda, niti ukupan proračun za 2007. godinu, što se pokazuje i vidi u priloženoj tablici Izvršenje proračuna za razdoblje od 01.01. do 31.12.2007. godine (vidjeti privitak br. 1.). Ostvareni ukupni rashodi BHMIC-a za 2007. godinu iznosili su 6.388.988,25 KM ili 211.011,75 KM manje od planiranih 6.600.000,00 KM. Nadalje, napominjemo kako je proračun planiran na temelju 185 uposlenika, a isti je na kraju godine realiziran sa 184 uposlenika.

Analizom planiranog i izvršenog proračuna za 2007. godinu, kako po pojedinim proračunskim stavkama tako i na razini ukupnog proračuna, uočili smo određene nedostatke koji se prvenstveno ogledaju u disproporciji planiranog i realiziranog proračuna (posebice na stavci plaće i naknade uposlenih) zbog čega je u 11. mjesecu došlo do prestrukturiranja rashoda u iznosu od 507.000,00 KM. Odlukom o restrukturiranju umanjena su sredstava na kontu plaće i naknade u iznosu od 300.000,00 KM, te manji iznosi na drugim kontima. Sav preraspodijeljeni novac je preusmjeren za nabavu opreme. Smatramo da se kasno dobivanje odobrenja za restrukturiranjem proračunskih sredstava, jednim dijelom, odrazilo i na provedene procedure nabave opreme gdje su uočene određene nepravilnosti (vidjeti poglavlje 5.1. ovog Izvješća).

Po mišljenju revizije ovakav način planiranja nije u cijelosti zadovoljavajući, te bi trebalo uzimati u obzir realne planske zadatke koje BHMIC treba i može realizirati, te stvarno potrebne troškove i iste uskladiti sa financijskim planom tj. odobrenim proračunom.

Kada je u pitanju planiranje proračuna, želimo posebice ukazati na činjenicu kako se u financiranju poslovnih aktivnosti BHMIC-a kontinuirano smanjuje učešće donatora, a povećava učešće proračunskih sredstava. Iz tog razloga smatramo potrebnim napomenuti da rukovodstvo BHMIC-a u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora treba na vrijeme poduzeti sve aktivnosti kako bi prelazak na potpuno proračunsko financiranje protekao bez posebnih poteškoća.

Preporuka:

BHMIC treba sačiniti cjelovitu analizu procesa planiranja i izvršenja proračuna za 2007. godinu, kako na razini ukupnog proračuna tako i po pojedinim proračunskim stavkama (posebice stavka plaće i naknade), te poduzimati aktivnosti i vršiti pripreme za vrijeme kada će donacije biti sve manje i manje i kada će se cjelokupno financiranje vršiti iz domaćih izvora.

5. Usuglašenost sa zakonima i pravilima

5.1. Javne nabave¹

Tijekom revizije smo utvrdili kako sustav internih kontrola kod procesa nabava, još uvijek nije uspostavljen na način da je osiguran cjelovit nadzor i kvalitetna kontrola u svim fazama procesa nabava, od samog planiranja procesa nabava do praćenja izvršenja zaključenih ugovora. Želimo skrenuti pozornost rukovodstvu BHMAC-a na sljedeće nedostatke u procesima nabava koje smo uočili tijekom obavljanja revizije:

Nabava računalne opreme (85.570,00 KM): Revizijom procesa nabava računalne opreme utvrđeno je kako je po navedenom osnovu izvršena nabava u iznosu od 85.570,00 KM, a planirani iznos je bio 85.000,00 KM. Nabava je izvršena putem pet konkurentnih postupaka bez javnog objavljivanja, a predmeti nabave su bili: hard diskovi IBM (21.481,20 KM), ruteri (8.944,04), UPS (15.104,70 KM), printeri (18.951,66 KM) i serveri (21.088,08). Procedure navedenih postupaka nabave započete su 03.12.2007. godine, a izbor najpovoljnijih ponuđača izvršen je 18. odnosno 19. 12.2007. godine.

Od pet navedenih konkurentskih postupaka najpovoljniji dobavljač u tri postupka (hard diskovi, printeri i serveri) je bila ista firma.

Uzimajući u obzir navedeno utvrdili smo kako je BHMAC proveo nabavu računalne opreme putem više konkurentskih postupaka, premda su sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama i Napatku koji je izdala Agencije za javne nabave postojali uvjeti za provođenje otvorenog postupka za nabavu navedene opreme. Po riječima uposlenih do ovoga je došlo zbog kasnog donošenja Odluke o restrukturiranju proračunskih sredstva i vremenskog ograničenja za provedbu otvorenog postupka koji iziskuje više vremena od konkurentskih postupaka. Rukovodstvo BHMAC-a također navodi i dodatne razloge nužnosti odvijanja poslovnih procesa za koje su potrebna određena tehnička pomagala. Revizija cijeni sve ove razloge, ali smatramo kako se ipak trebaju poštivati određena zakonska rješenja i kako je prigodom vršenja nabava potrebno odabrati odgovarajući postupak ili primijeniti određena zakonska rješenja u slučaju žurnosti.

Preporuka:

Potrebno je preispitati način provođenja procedura nabava, te poduzeti potrebne mjere i aktivnosti kako bi se postupci provodili sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama. Ističemo kako prema odredbama Zakona o javnim nabavama nije dopušteno dijeljenje predmeta ugovora s namjerom izbjegavanja primjene nabavnih postupaka utvrđenih Zakonom. Sugeriramo da se u slučajevima dvojbi oko postupanja u pojedinim situacijama vezano za procedure nabava, konsultira Agencija za javne nabave, u cilju dosljedne i pravilne primjene Zakona.

Nabava goriva: U 2007. godini je vršena na temelju okvirnih sporazuma koji su zaključeni za 2006. godinu nakon procedure provedene u 2005. godini, na razdoblje od godinu dana sa opcijom automatskog produžavanja odnosno raskida na temelju pismene obavijesti. Na ovaj način je ostavljena mogućnost neograničenog trajanja ugovora što je sa stanovišta revizije neprihvatljivo (Vodičem za javne nabave trajanje okvirnih sporazuma je ograničeno na dvije godine, "osim ako je to u izuzetnim slučajevima opravdano zbog karakteristika konkretnog predmeta ugovora i odobreno od strane Agencije za javne nabave"). Ugovori sa dobavljačima za popravku vozila su također, nakon provođenja procedure u 2005. godini, zaključeni na tri godine sa rokom važenja do 01.05.2008. godine.

¹ Revidirane nabave koje su realizirane iz proračunskih sredstava

Računalni materijali: Kriteriji «kvaliteta» i «garantni rok» su neprecizno definirani, tj. nije precizirano što se pod tim kriterijima podrazumijeva, niti što će se prigodom bodovanja ocjenjivati. Iz raspoložive dokumentacije se ne može sa sigurnošću utvrditi na koji način je izvršeno bodovanje po ovom kriteriju (kvaliteta ocijenjena prema dostavljenim certifikatima). Po našem mišljenju postavljanje zahtjeva za garantnim rokom je neadekvatan jer se radi o potrošnoj robi (toneri i kertridži). Također, u tenderskoj dokumentaciji nisu navedene okvirne ili planirane količine pa ukupna vrijednost ponude predstavlja zbroj jediničnih cijena svih ponuđenih artikala.

Izbor dobavljača za **sredstva za održavanje higijene** je izvršen na temelju zbroja jediničnih cijena za sve artikle, a ne na temelju ukupne vrijednosti ponude jer u tenderskoj dokumentaciji nisu navedene količine.

Piketi za obilježavanje: U tenderskoj dokumentaciji nije jasno navedeno što se smatra pod kriterijem «kvaliteta» (premda je naveden zahtjev da se naznači vrsta drveta od kog će se nosači izrađivati). U zapisniku o bodovanju smo uočili kako nekim ponudama nedostaju izjašnjenja o načinu plaćanja što se može smatrati i suštinskim nedostatkom ponude. Smatramo kako ubuduće treba jasno naznačiti da ponuda treba da sadrži sve elemente koji se boduju, kako se ne bi izlagali riziku od eventualnih žalbi ponuđača koji su učestvovali u proceduri izbora.

Osiguranja vozila: Uočeno je kako kriteriji za ocjenu ponuda (cijena 60%, uvjeti plaćanja 20%, odnos primljenih i isplaćenih šteta 10% i rok isplate štete 10%) nisu bili primijenjeni onako kako je bilo objavljeno (svim dobavljačima je po osnovu cijene dodijeljeno 60 bodova, a ne pripadajući procentualni broj bodova) što je rezultiralo žalbom i ponovnom ocjenom ponuda. Ovo ukazuje na nužnost određivanja jasnih i preciznih kriterija i njihovu dosljednu primjenu.

Digitalni aparati: Utvrdili smo kako ponuda od jedne firme nije pristigla u propisanom roku (14.06.2007. godine do 12:00 sati). Ista je pristigla 14.06.2007. godine u 12:10 sati, međutim ponuda nije odbijena već je povjerenstvo pristupilo otvaranju svih prispjelih ponuda (ukupno su pristigle tri (3) ponude). S obzirom da se radilo o konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda bez objavljivanja obavijesti o nabavi u Službenom glasniku BiH, isti je trebalo poništiti jer u propisanom roku nije prikupljen odgovarajući broj ponuda sukladno članku 46. Zakona o javnim nabavama BiH.

Opća preporuka:

Izvršiti analizu svih uočenih propusta i nedostataka u provedbi Zakona o javnim nabavama, kako se isti ne bi ponavljali u narednom razdoblju.

6. Popis sredstava i izvora sredstava

Revizijom popisa sredstava i izvora sredstava konstatirano je da je učinjen značajan napredak po pitanju evidentiranja sredstava, označavanju istih, te usklađivanju stanja utvrđenog popisom sa stanjem u poslovnim knjigama.

Međutim ipak su konstatirani određeni nedostaci koje bi trebalo otkloniti u narednom razdoblju, a odnose se na sljedeće:

- Nisu popisane sve obveze BHMACH-a kako prema dobavljačima tako i prema fizičkim osobama i djelatnicima. Naime, utvrđene su određene razlike između obveza navedenih u bilanci stanja i popisanih obveza, a navedene razlike se odnose na fakture pristigle u siječnju 2008. godine, plaću za prosinac 2007. godine, te ostale obveze.
- Popisom nisu obuhvaćena sredstva u pripremi.

- Popisne liste stalnih sredstava, grupiranih po kontima, koje bi sadržavale pojedinačne vrijednosti sredstava, te pozicije stanje po popisu i stanje prema knjigama, nisu sačinjavane.
- Još nije u cijelosti riješeno pitanje zaduživanja sredstava, ali je utvrđeno kako je ovaj postupak u tijeku.

Preporuka:

Navedene nepravilnosti treba otkloniti u narednom razdoblju, kako bi se popis sredstava i izvora sredstava vršio sukladno računovodstvenim pravilima. Osim toga, potrebno je završiti postupak zaduživanja sredstava, jer je to garancija boljeg odnosa prema sredstvima, a s druge strane omogućuje jednostavniji način utvrđivanja odgovornosti za eventualno otuđenje ili nestanak sredstava.

III. Korespondencija

BHMAC-u je uručen Nacrt izvješća o reviziji za 2007. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih novih dokaza i komentara na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od 15 dana, BHMAC je dostavio komentare na nalaze sadržane u Nacrtu izvješća o reviziji.

Po našoj procjeni, BHMAC nije dostavio nove dokaze i činjenice koje bi značajnije utjecale na izmjenu nalaza sadržanih u Nacrtu izvješća o reviziji. Po tom osnovu ovo Izvješće predstavlja konačno izvješće dostavljeno klijentu bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o reviziji.

U privitku Izvješća dostavljamo vam komentar BHMAC-a na Nacrt izvješća i naš odgovor na komentare BHMAC-a.

**ZAMJENIK GLAVNOG
REVIZORA**

mr. Dragan Kulina

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego